

Sedím doma u počítače a z okna vidím otevřené střešní okno u jednoho ze sousedních domů. V něm se objeví nejprve ruce a pak hlava, člověk, který se dívá do nebe. Říkám si, kdo to asi je. Vracím se k naší soutěžní přehlídce a k otázce, Bože, kdo je člověk, že na něj pamatuješ? A znovu také k tomu, proč jsem tu otázku položila jinak než žalmista, který se mi stal inspirací.

Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi!
Svou velebnost vyvýšil jsi nad nebesa.
Ústy nemluvnat a kojenců jsi vybudoval mocný val proti svým protivníkům
a zastavil nepřítele planoucího pomstou.
Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil:
Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?
Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu,
korunuješ ho slávou a důstojností.
Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš:
všechny brav a skot a také polní zvířata
a ptactvo nebeské a mořské ryby, i netvora, který se prohání po mořských stezkách.
Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi!
Žalm 8

Proč kdo a ne co? Ten člověk, který se za tu dobu, co přemítám o naší otázce, zase vrátil do svého pokoje, pro mě byl někým – někým neznámým, spíše než něčím. Jistě, nevěděla jsem nic ani o tom, z čeho je složen, jakou má krevní skupinu, případně DNA. Ale to mně vlastně ani tak nezajímalo. Proč ta otázka stojí v žalmu jinak? Zalovila jsem v hebrejštině – stojí jinak i tam. Hebrejské *māh* znamená „co“, „jak“, „proč“ nebo „kdy“. Myšlenky se mi začaly rozbíhat. Jak je člověk? - Co to vlastně znamená být člověkem, Bože, před Tvou tvář? Proč je člověk? - Jaký smysl má to, že jsme tady, Bože? Kdy je člověk? – Znamená to, že jsme někdy před Boží tvář, i před sebou navzájem, nelidští? Že lidmi zároveň jsme, ale zároveň se jimi musíme stát? Tudy už vede cesta, vlastně hned několik cest, a každá jde na hlubinu. Doufám, že některé z Vás na ni dovedou.

Já se teď vracím k svému „kdo“. První, co mě napadá je úryvek z evangelií, kde Ježíš klade svým učedníkům otázku: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Ptá se na osobu, na vztahy, na příběhy, které utvářejí, kdo ta osoba je, podle toho, jak se projevuje. Syn člověka je Mesiáš, Božský Zachránce, řekne mu Petr, který v tu chvíli ale stejně ještě úplně nerozumí tomu, co to znamená. Na to přijde až časem, až různé možné významy těchto slov naplno prožije. A kdo je člověk? Je to stejná hádanka? Stejně tajemství? Stejný proces objevování? Myslím, že ano. Ale někdy se člověk zjeví. Zase si беру k ruce žalmy. Člověk se zjeví jako ten, kdo má přímé srdce, kdo žije bezúhonně, jedná spravedlivě, ze srdce zastává pravdu, kdo má čisté ruce, srdce ryzí, kdo nepřísahá lživě a nezneužije mou duši. Zjevení člověka, který hledá i odráží Boží tvář. Kdo to je, Bože? Jak je? Proč je? Kdy je? Třeba jste se s tím zjevením setkali. Možná, že se vnořovalo postupně, napřed ruce, pak hlava dívající se do nebe, jako můj neznámý soused, na chvíli jste ho spatřili a pak Vám zmizelo, ale zanechalo ve Vás stopu. Možná se Vám ji podaří zachytit tahem čárou tužky, tahem štětce, otiskem v hlíně nebo v moduritu, či rytmem jehly, kterou se vyšívá ornament.

Přeji Vám inspiraci, radost a tu její zvláštní vůni, která doprovází ticho tvorby i úžas nad tím, co vzniká. Těším se na Vaše díla a děkuji za to, že jste se s námi vydali na kus společné cesty už tím, že čtete tyto řádky.

Srdečně Ivana Noble